

Vývoj geografického myšlení
AH,XI/01

Zrod geografie jako akademické discipliny

B.Varenius (1650): Geographia Generalis

- obecná a speciální(choro/topo)
- hodnota, potěšení, užitečnost/logika, geometrie

Královská společnost v Londýně 1660

Pařížská akademie věd, 1666

I.Kant (1757,1802): Physische Geographie.

Prostor a čas jako nazírací formy, ne pojmy – noumena a phenomena

Geografie matematická, morální, politická, komerční, teologická

A.Humboldt (1845): Kosmos (příroda)

Empirická pozorování a srovnávání, generalizace, porozumění

C. Ritter (1817): Erdkunde (20 dílů) (lidé)

Obecná a regionální geografie

Pařížská geografická společnost, 1821

Berlínská geografická společnost, 1828

Královská geografická společnost v Londýně, 1830

Ruská geografická společnost, 1845

Americká geografická a statistická společnost, 1851

F.Ratzel (1882,1891): Anthropogeographie. (Lebensraum)

Anarchisté – E.Reclus (1868-9): La terre,

(1874-94): Nouvelle géographie universelle

**P.A.Kropotkin – globální distribuce zdrojů, komunitní jednání
vzájemná závislost, produkce/spotřeba
společensví svobodných výrobců**

Environmentalismus – environmentální determinismus a posibilismus

W.M. Davis (1906) – human responses to physical environment

E.Semple (1911) – deterministka, G.M.Marsh(1864) – possibilista

H.Barrows (1922) – geography as human ecology

Region jako předmět geografické syntézy a zkoumání

F.Richthofen – příčinné vztahy, generalizace, interpretace chorologie

Vidal de la Blache (1913)– společnost a prostředí (milieu, pays, genre de vie, circulation)

A.Hettner (1895,1903,1927)- idiografie, individualita, chorologie, srovnání

**R. Hartshorne (1939): The Nature of Geography , teritoriální diferenciacce,
popis, interpretace rozdílů, prostorová analýza a syntéza**

Krajina

V.V.Dokučajev (1899): Přírodní zóny

Passarge (1908), Schlütter (1920) – kulturní krajina

C.Sauer (1924) – kulturní krajina, morfologie, fyzické a kulturní prvky

Berg (1915) – zonální/krajinná regionalizace

Vernadskij – biosféra, Polynov – geochemie krajiny

Grigorjev - FG proces, Sukačev - biogeocenóza, Tansley – ekosystém

V.B. Sočava – krajina jako geosystém

Humánní geografie

von Thünen, W. Christaller, A.Weber, A. Lösch, W.Isard

Hartshorne vs. Shaeffer (1953) – exceptionalist – nomothetic

Systémy a teoretická geografie

Bunge (1962) : Theoretical Geography , Ackermann (1963),

Chorley+Haggett (1967): Models in Geography

Chorley+Kennedy(ová) (1971: Physical Geography – A Systems Approach

Popis-systematika-teorie –testování

Behaviorální přístup, ústup od racionálního/ekonomického pojetí člověka

Problém predikce prostorového uspořádání

Nelze vysvětlit, ale pochopit chování lidí

Lynch (1961): Image of the City. Percepce, mentální mapy, mobilita,

prostorové chování, Lowenthal (1961) – vnější svět a jeho obraz v našich

hlavách, osobní (plurál) geografie – zkušenost, učení, imaginace jako

Základ diskurzu, Simonův (1957) koncept rozhodování při neúplném

poznání, příklady adaptací na živelné pohromy

Vztah mezi percepcí a chováním – Desbarats(ová)

Kognitivní struktury, vliv sociálních struktur

Časová geografie

Hägerstrand (1975):

1. nedělitelnost lidské bytosti

2. omezená povaha lidského žití

3. omezené lidské schopnosti

4. trvání každé otázky

5. spotřeba času při prostorovém pohybu

6. omezená nabalovací kapacita prostoru

7. omezená velikost terestrického prostoru

8. všechny situace jsou založeny v minulosti

Časoprostorová životní dráha, co je za událostmi?jaké motivy, souvislosti

Chybí mu otázka poznatelnosti lidského jednání a struktura sociálních vztahů.

Giddens – teorie strukturace propojující časoprostorové ustavení

sociálních systémů se strukturou dominance, každý sociální systém je protažen časoprostorově

Pred - místo je historicky kontingentní proces

D. Harvey (1969): Explanation in geography. Metodologie jako nezbytná podmínka, filosofie jako dostačující podmínka pro řešení geografických problémů.

1971: otázka relevance, selhání logického pozitivismu (viz Habermas) sociální procesy a prostorové struktury

humanistická geografie – Ley, Tuan (topofilie), Buttnerová, Guelke

FG: modelování procesů – produkce vědění

Radikální geografie – Antipode, Peet, Harvey – Social Justice and the City (1973), marxistická geografie – Hegelova dialektika, Marx – Kapitál,

Castells (1977): The Urban Question-a Marxist Approach

Strukturalismus v geografii, strukturace – sociální praxe,

produkce/reprodukce, sociální integrace

Lefebvre – prostor jako proces, sociální produkce prostoru

Harvey: materiální prostorová praxe/zkušenost

Reprezentace prostoru – percepce

Prostory reprezentací - imaginace

Locality debate - Massey(ová), sociální prostorová organizace

Realismus – od epistemologie k ontologii, Sayer

Geografie jako kritická věda, vliv Habermase, ale i jazykovědy

1989: Peet a Thrift, eds. : New Models in Geography . Politická ekonomie.

Feminismus v geografii, geografie pohlaví

Postmodernita, postmodernismus, pozdní kapitalismus – kritika rozvoje,

teorie regulace (Aglietta, Lipietz), strategie/plánování měst, Jameson

Social theory and social action, performativita, dekonstrukce, diskurz

Glokalizace

Institucionální ekonomie, trh práce, geografie produkce

Politická ekologie, trvalá udržitelnost, zdroje

Governance, stát

Etnicita, kultura

Finance, komunikace, migrace, světový obchod